

ŠIAULIŲ R. KURŠĖNŲ STASIO ANGLICKIO MOKYKLOS DIREKTORIUS

Į S A K Y M A S DĖL ŠIAULIŲ R. KURŠĖNŲ STASIO ANGLICKIO MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠO TVIRTINIMO

2017 m. birželio 2 d. Nr. V-147
Kuršėnai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 59 straipsnio 5 dalimi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų tvirtinimo“ 8.5 ir 8.6 punktais:

1. T v i r t i n u mokyklos Vaiko gerovės komisijos parengtą Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašą (toliau - Aprašas) (pridedama).

2. N u r o d a u Nijolei Kadytei, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, užtikrinti, kad visi mokyklos darbuotojai būtų supažindinti su Aprašu iki 2017 m. rugsėjo 5 dienos.

3. N u r o d a u priešmokyklinio ugdymo grupės pedagogai bei 1–10 klasių vadovams supažindinti mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su Aprašu iki 2017 m. spalio 5 dienos.

4. Šis įsakymas įsigalioja 2017 m. rugsėjo 1 dieną.

Direktorė

Danutė Lotiukienė

ŠIAULIŲ R. KURŠĖNŲ STASIO ANGLICKIO MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu; Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu; Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu; Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams; Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokyklos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių fizinį ir psichologinį saugumą bei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių, prievartos apraiškoms aplinką.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Kuršėnų Stasio Anglickio mokykloje.

4. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocijomis mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

5. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą.

6. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

6.1. neabejingumo patyčių ir smurto apraiškoms. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. atsakomybės už kiekvieno bendruomenės nario saugumą. Kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, patyčias turi reaguoti ir stabdyti;

6.3. teikiamos pagalbos efektyvumo. Veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias ar smurtą amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6.4. kiekvienas bendruomenės narys turi reaguoti patyčių situacijoje.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. **Smurtas ir patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

7.2. Smurtas ir patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinejimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.2.2. fizinės patyčios: vaiko užgauliojimas veiksmais (mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, gąsdinimas; pargriovimas; kumštelėjimas, spjaudymas; daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);

7.2.3. socialinės patyčios: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;

7.2.4. patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas ar rašinėjimas, viešų gandų skleidimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.), siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

7.2.5. vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

7.3. Smurtą ir patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.

7.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

7.5. **Smurtą ir patyčias patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kitas suaugęs asmuo.

7.6. **Smurto ir patyčių stebėtojas** – mokinys ar kitas suaugęs asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias.

7.7. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

7.8. **Smurto ir patyčių intervencija** – mokyklos administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą.

7.9. **Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – smurto ir patyčių situacijos stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Mokykloje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta: mokinių prieš mokinius; mokyklos darbuotojų prieš mokinius; mokinių prieš mokyklos darbuotojus; mokyklos darbuotojų prieš kitus mokyklos darbuotojus; mokinių tėvų prieš mokinius, mokyklos darbuotojus.

9. Mokykla puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla.

10. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos vaiko gerovės komisija. Ji atsakinga už tvarkos aprašo parengimą ir įgyvendinimą mokykloje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokykloje patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

11. Smurto ir patyčių prevencija bei intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu bei stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme bei stebėjime dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

12. Vaiko gerovės komisija teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos srityje ir kitais klausimais;

13. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias klasėje, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

14. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

14.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

14.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, smurtauja ar kitaip pažeidinėja mokyklos vidaus tvarkos taisykles, mokinio elgesio taisykles;

14.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos švietimo pagalbos atstovus ar kt. institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą, seniūnijos atstovus);

14.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurto ar patyčių atvejį, elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus.

14.5. jei informuoja tiesiogiai Vaiko gerovės pirmininką ar socialinį pedagogą apie įtariamas ir/ar įvykusį smurtą, patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

15. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą ar kitą netinkamą mokinio elgesį:

15.1. tą pačią dieną išsiaiškina situaciją, ir jei nustato, kad tai smurto ar patyčių atvejis:

15.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša ir smurtaujančio (smurtaujančių), ir smurtą patyrusio (patyrusių) mokinio (mokinių) tėvams (globėjams, rūpintojams) , esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

15.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas); ją perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar socialiniam pedagogui;

15.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisijos pirmininku ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.

16. Užpildytą formą priėmęs asmuo (vaiko gerovės komisijos pirmininkas ir socialinis pedagogas) formą registruoja Smurto ir patyčių atvejų registracijos žurnale (žurnalas laikomas vaiko gerovės komisijos pirmininko kabinete):

16.1. imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją;

16.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja vaiko gerovės komisijos sušaukimą.

17. Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

17.1 numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

17.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

18. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Tai atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokytojai, kiti švietimo įstaigos darbuotojai, mokyklos direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša savivaldybėje veikiančiai atitinkamos psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

21. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniais ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

23. Kiekvienų mokslo metų pradžioje (4 rugsėjo savaitę) ir mokslo metų pabaigoje (gegužės 2 savaitę) atliekama anoniminė mokinių, jų tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti smurto ir patyčių situaciją mokykloje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

ŠIAULIŲ R. KURŠĖNŲ STASIO ANGLICKIO MOKYKLA

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias: _____

Kas pranešė apie smurtą ar patyčias: _____

Kada įvyko smurtas ar patyčios (data, val.): _____

Kur įvyko: _____

Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, gąsdinimas; pargriovimas; kumštelėjimas, spjaudymas; daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);

Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;

Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas ar rašinėjimas, viešų gandų skleidimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.), siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

Kiti pastebėjimai

(įrašyti) _____

Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas: _____

Duomenys apie patyčių dalyvius: _____

Vaiko, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė: _____

Vaiko/-ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, klasė: _____

Vaiko/-ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:

Pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu smurtą: _____

Vaiku, kuris tyčiojosi: _____

Stebėtojais: _____

Patyčių dalyvių tėvais: _____

Kitais mokyklos darbuotojais: _____

Kita (įrašyti): _____

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojamumas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims – vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

Ištrauka iš Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarkos aprašo

BENDRUOMENĖS VEIKSMAI PASTEBĖJUS AR ĮTARUS SMURTĄ AR PATYČIAS

1. Bet kuris mokyklos darbuotojas nedelsiant reaguoja ir stabdo smurtą ar patyčias.
 2. Apie įvykį praneša klasės vadovui (jam nesant praneša socialinei pedagogei ar administracijos atstovui).
 3. Klasės vadovas arba socialinė pedagogė skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais, stebi situaciją.
 4. Pastebėjus, kad smurtas ar patyčios kartojasi, užpildo pranešimo apie smurtą ar patyčias formą (1 priedas) ir perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar socialiniam pedagogui.
 5. Užpildytą formą priėmęs asmuo, ją registruoja Smurto ir patyčių atvejų registracijos žurnale ir:
 - 5.1. imasi spręsti patyčių situaciją, bendrauja su patyčių dalyviais, jų tėvais;
 - 5.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja vaiko gerovės komisijos sušaukimą, kuri informuoja mokyklos direktorių, numato veiksmų planą ir imasi spręsti smurto ir patyčių situaciją.
-